

28 stycznia 2025 r.

dr hab. Brygida Pawłowska-Jądrzyk, prof. ucz. (WNH UKSW)
Redaktor naczelna rocznika „Załącznik Kulturoznawczy”

PODSUMOWANIE OSIĄGNIĘĆ REDAKCJI „ZAŁĄCZNIKA KULTUROZNAWCZEGO”

Jako współzałożycielka i redaktor naczelna humanistycznego rocznika naukowego „Załącznik Kulturoznawczy/ Cultural Studies Appendix” (e-ISSN: 2392-2338), wydawanego regularnie od 2014 roku, przedstawiam podsumowanie ważniejszych osiągnięć redakcji.

Czasopismo „Załącznik Kulturoznawczy” jest periodykiem wydawanym w Instytucie Nauk o Kulturze i Religii na Wydziale Nauk Humanistycznych Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie. Publikuje artykuły o szeroko pojętym profilu kulturoznawczym (socjologia, antropologia kulturowa, etnografia, medioznawstwo, literaturoznawstwo, filmoznawstwo itd.), umożliwiając interdyscyplinarną wymianę wyników badań naukowych oraz zapewniając platformę dialogu i polemiki kulturoznawczej. W czasopiśmie zamieszczane są różnojęzyczne teksty samodzielnych i młodszych pracowników naukowych, co stanowi podstawę inkluzywnego charakteru pisma, promującego polifonię spojrzeń badawczych (do tej pory ukazały się drukiem teksty w języku polskim, angielskim, włoskim oraz bułgarskim). Pismo publikuje artykuły naukowe o szerokim przekroju kulturoznawczym, co – poza wszystkim innym – wyróżnia je na tle periodyków o podobnym profilu naukowym. Od roku 2015 każdy numer posiada działy tematyczne, za których zawartość merytoryczną współodpowiadają specjalnie powołani redaktorzy z różnych jednostek naukowych, będący ekspertami w danej dziedzinie. Umożliwia to skondensowaną prezentację najnowszych prac i jest ważnym elementem integracji środowiska naukowego.

Pismo jest platformą naukową i intelektualną dla badaczy z wiodących ośrodków krajowych (PAN, UW, UJ, UŁ, UG, UMK, UAM, WSPS, UŚ, UW_r, PWSFTviT w Łodzi, ASP i innych) oraz kilku zagranicznych (University of Central Lancashire, Università di Torino, Università degli Studi di Milano, Bułgarska Akademia Nauk, Stockholms Universitet i in.), a jego ponadnarodowy charakter przyczynia się do podnoszenia rozpoznawalności nauki polskiej na arenie europejskiej i światowej. Autorzy mają dużą dowolność w wyborze metodologii oraz sposobu prezentowania wyników swoich prac, co sprawia, że rocznik jest

otwarty na innowacje oraz wielogłos. Jesteśmy przekonani, że owa polifonia innowacji i tradycji odgrywa kluczową rolę w kontekście badań kulturoznawczych oraz gwarantuje ciągły rozwój dyscypliny.

Odnosząc się do kwestii merytorycznych, „Załącznik Kulturoznawczy” może poszczycić się prezentacją szerokiej publiczności również pionierskich na gruncie polskim zagadnień, takich jak kulturowy wymiar perswazji niewerbalnej, kicz w kontekście kultury wysokiej i popkultury, zarządzanie kulturą, percepcja kultury designu, praktyki adaptacji prozy powieściowej w teatrze i in. Ujęcie tych zagadnień z perspektywy badań nad kulturą polską i światową stanowi często uzupełnienie istotnych luk w naukowym namyśle dotyczącym przywołanych wyżej kwestii. Pismo wciąż stawia sobie nowe cele i wyzwania, o czym świadczą chociażby numery poświęcone muzyce popularnej, nowemu spojrzeniu na dorobek klasyków kinematografii czy teatralnej karierze dzieł „prozaików niesceniczych”. Redakcja współpracuje z wybitnymi specjalistami polskimi i zagranicznymi, by wciąż poszerzać horyzonty eksploracji badawczej i prezentować nowe perspektywy. Od kilku lat gremium recenzentów każdego numeru to ponad 50-ciu/60-ciu wybitnych specjalistów, którzy stanowią panel ekspercki gwarantujący najwyższą jakość publikowanych tekstów.

Od początku istnienia pismu towarzyszy **seria wydawnicza Biblioteka "Załącznika Kulturoznawczego"**, która umożliwia m.in. rozszerzenie i pogłębienie tematyki poruszanej w działach tematycznych oraz wprowadzenie jej w nowe konteksty dzięki formie monografii zbiorowych. Tomy te, niekiedy obejmujące także przedruki wybranych z czasopisma artykułów (bywają to teksty zmienione, poszerzone, wzbogacone o materiał ilustracyjny), bez wątplenia przynoszą nową jakość merytoryczną – jako całości przemyślane pod względem kompozycyjnym, opatrzone wstępem i odrębnym tytułem – oraz promocyjną (dla czasopisma, Uniwersytetu i nauk humanistycznych).

W serii Biblioteka „ZK” ukazały się dotychczas następujące książki:

Tom 1: *Fotoesej – testowanie granic gatunku*, red. B. Pawłowska-Jądrzyk, M. Jewdokimow, Warszawa 2016.

Tom 2: *Rzecz w kulturze*, red. B. Pawłowska-Jądrzyk, D. Dąbrowska, Warszawa 2016.

Tom 3: *Rozjaśnianie Hanekego*, red. B. Pawłowska-Jądrzyk, K. Taras, Warszawa 2019.

Tom 4: *Fotoesej. (Nie)widoki cudzego cierpienia*, red. P. Jakubowski, B. Pawłowska-Jądrzyk, Warszawa 2019.

Tom 5: *Hitchcock. Teksty i parateksty*, red. B. Pawłowska-Jądrzyk, R. Birkholc, Warszawa 2021

Tom 6: *„Nóż w wodzie” non stop. W 60. rocznicę debiutu Romana Polańskiego*, red. B. Pawłowska-Jądrzyk, I. Tomczyk-Jarzyna, Warszawa 2022.

Tom 7: *Enklawy wpływu pośredniego. O perswazji niewerbalnej w przekazach artystycznych*, red. B. Pawłowska-Jądrzyk, Warszawa 2023.

Tom 8: Katarzyna Gołos-Dąbrowska, *Twórcza zdrada w teatrze. Z problemów inscenizacji prozy literackiej*, Warszawa 2024.

Tom 9: *Demiurg kina. Szkice wokół Felliniego*, red. B. Pawłowska-Jądrzyk, R. Birkholc, I. Tomczyk-Jarzyna, Warszawa 2024.

[Tom 10: Iwaszkiewicz – interpretacje, adaptacje, recepcja, red. D. Dąbrowska, K. Gołos-Dąbrowska, Warszawa 2025 – w przygotowaniu]

By zapewnić nieograniczone możliwości korzystania z zasobów, nasz rocznik wydawany jest w otwartym dostępie, a także w formie papierowej. Dla utrzymania inkluzywności oraz w imię demokratyzacji nauki, nie pobieramy od autorów opłat za ewaluację ani za publikację tekstów (**od wielu lat organizujemy też bardzo liczne, ogólnodostępne konferencje**). Uważamy bowiem, że wysoka jakość czasopisma jest zasługą nie tylko rzetelnego procesu „podwójnie ślepych” recenzji (*double blind review*), ale przede wszystkim dostępu do samego procesu zarówno dla badaczy instytucjonalnych, jak i tych, którzy nie są afiliowani przy konkretnej jednostce, mogącej sfinansować koszty publikacji. Ponadto, by promować teksty opublikowane w roczniku w środowisku międzynarodowym, dwa archiwalne numery (40 artykułów) **w ramach ministerialnego programu DUN** zostały przetłumaczone w całości na język angielski, co bez wątpienia stanowi ważny element identyfikacji pisma oraz poszerza zasięg czytelników poza granicami kraju.

Redakcja oraz Rada Naukowa czasopisma od czasu ostatniej ewaluacji rozszerzyły grono członków o międzynarodowych badaczy z kilku ośrodków europejskich. Obecnie badacze zagraniczni stanowią 20% składu Redakcji oraz 30% Rady Naukowej. Należą do nich wybitni specjaliści z następujących instytucji europejskich: Università di Roma Tor Vergata, University of Stockholm, Empirische Kulturwissenschaften, Ludwig-Uhland-Institut, Tübingen, University of Central Lancashire, Università degli Studi di Cagliari, Bulgarian Academy of Sciences, Vytautas Magnus University. Należy dodać, iż na podobnym poziomie kształtuje się liczba tekstów obcojęzycznych, autorów z afiliacją zagraniczną oraz recenzentów z ośrodków europejskich oraz amerykańskich.

Zespół redakcyjny rzetelnie i systematycznie pracuje nad tym, by pismo spełniało wymogi formalne stawiane periodykom naukowym. Przestrzegamy polskich i międzynarodowych kryteriów formalnych w kwestiach merytorycznych oraz technicznych, włączając w to licencję otwartego dostępu, politykę antyplagiatową oraz dostępność treści w formie Open Access. Wszystkie artykuły poddawane są na wstępie wewnętrznej ewaluacji Redakcji, a następnie wysyłane do recenzji w systemie *double blind*. Teksty posiadają numery DOI, abstrakty w języku angielskim oraz słowa kluczowe. Autorzy podpisani są afiliacją akademicką, numerem ORCID; aby zagwarantować bezpośrednią możliwość wymiany opinii i głosów, publikowany jest także e-mail kontaktowy autorów. Rocznik jest indeksowany w najważniejszych dla humanistyki bazach BazHum, CEJSH, DOAJ, ERIH PLUS, Index Copernicus. **Kiedy to było możliwe, staraliśmy się (z powodzeniem) o pozyskanie środków z ministerialnego programu finansowego wsparcia czasopism**, by ubiegać się o indeksację na kolejnych platformach, stale rozwijać zasięgi i promować naukę polską. Numerem 11/2024 „Załącznik Kulturoznawczy” wkracza w drugą dekadę swojej działalności, wkracza – można by rzec – spektakularnie, gdyż numer to niezmiernie obszerny i bogaty treściowo, zawierający, jak nigdy wcześniej, aż trzy działy tematyczne (jego publikacja w tak bogatym kształcie była możliwa dzięki programowi „Rozwój czasopism naukowych” – projekt nr RCN/SP/0416/2021/1).

Powołując się na obiektywne fakty przytoczone powyżej, chciałabym podkreślić wkład pisma w rozwój nauk o kulturze i religii na gruncie polskim oraz jego ważną i unikatową rolę w publikowaniu prac uznanych badaczy oraz wybitnych młodych naukowców. Na przestrzeni lat „Załącznik Kulturoznawczy” stał się miejscem, które gwarantuje autorom profesjonalną platformę prezentacji wyników badań, a dzięki rzetelności pracy Redakcji i wysokiemu poziomowi merytorycznemu pozyskuje teksty wybitnych naukowców z kraju i niekiedy także z zagranicy. **W (zaledwie!) dziesiątym roku swojej działalności uzyskaliśmy na liście**

ministerialnej 100 p. (nr 10/2023), konsekwentnie – dzięki ciężkiej i efektywnej pracy zespołu – przechodząc kolejne stopnie awansu (20 p., 40 p., 70 p., 100 p.). Niestety, jak wiele innych polskich czasopism, na początku roku 2024 padliśmy ofiarą automatycznej (niepoprzedzonej oceną merytoryczną) degradacji do 40 p.

Aktualna punktacja z pewnością nie odzwierciedla realnej jakości pisma, mamy jednak nadzieję, że niebawem to się zmieni. Nadzieja ta opiera się na racjonalnych przesłankach: „Załącznik Kulturoznawczy” nie tylko kolejny raz został pozytywnie oceniony w międzynarodowej bazie Index Copernicus Journals Master List, ale też znacznie awansował. Na podstawie weryfikacji informacji o funkcjonowaniu czasopisma w roku 2023 wyznaczona została **wartość jego siły parametrycznej (wskaźnik ICV) i wynosi ona 82.38.** Jest to – jak dotąd – najwyższy wskaźnik, jaki „Załącznik Kulturoznawczy” uzyskał w tej bazie (w poprzednich latach były to odpowiednio wartości: rok 2020 = 67.61; rok 2021= 64.84; rok 2022 = 62.23).

Na zakończenie dodam, że rangę czasopisma poświadcza fakt, iż w czerwcu 2024 roku Biblioteka Jagiellońska wystąpiła z wnioskiem o udostępnienie wszystkich numerów „Załącznika Kulturoznawczego” w celu jego **wieczystego zarchiwizowania w Jagiellońskiej Bibliotece Cyfrowej**, co też nastąpiło.

B.P.J.